gave onzer liturgie dan ook geen ingang [illegible]nd en van der Heyden daardoor zelfs in [illegible] is gekomen. Eerst in 1611 verscheen moei[illegible]lders te Middelburg een nieuwe bij R. Sc[illegible] liturgie, die met veel zorg uitgave der [illegible] veel stipter aan de bewerkt was, zie[illegible] Synodes hield en besluiten der Nationale [illegible]editie onzer daarom wel eens de standaa[illegible]ave, die liturgie is genoemd. Het is deze uit[illegible] dan ook door de deputaten der Dordtsc[illegible] Synode in 1619 aan hun revisie van onze liturgie ten grondslag is gelegd. Zoo zal het duidelijk worden, waarom we thans *twee* teksten van onze liturgie in omloop hebben. De eerste tekst, die zich zoo nauw mogelijk aansluit aan de besluiten onzer Nationale Synodes en die daarom in zekeren zin de „officieele" tekst kan genoemd worden. Het is deze tekst, die door Prof. Rutgers weer opnieuw is uitgegeven. En daarnaast een bastaardtekst, die ten deele aan Datheen's oorspronkelijke liturgie, ten deele aan de besluiten der Synodes, ten deele aan de eigenmachtige veranderingen der drukkers te wijten is. Ook voor het vraagstuk, hoe de gewone eeredienst behoort ingericht te worden volgens onze liturgie, is het wel van belang deze verschillende teksten van onze liturgie goed uiteen te houden, en daarom hebben we kort dit overzicht van de geschiedenis onzer liturgie hier ingelascht.

Dr. H. H. K.

Voor Kootwijks Scholen.

In hartelijken dank ontvangen door ondergeteekende: van Mr. D. H. A. v. V. V. uit 's Gr. *f* 10.

Vriendelijk verzoeken wij onzen scholen te willen gedenken.

Ds. J. H. HOUTZAGERS.
voorzitter.

Kootwijk.

Uit de Pers.

Gelijk men zich herinneren zal, heeft Ds. Renkema onlangs een advies gepubiceerd, ook door ons overgenomen, waarin de Kerken geraden werd zich te wenden tot de Gemeentebesturen ter harer plaatse, om kosteloose bewijzen van huwelijksvoltrekking te krijgen. In Rotterdam zou het Gemeentebestuur dit verzoek reeds hebben toegestaan.

Ds. Zijlstra van Hoogeveen komt in het „Gereformeerd Kerkblad voor Drente en Overijssel" tegen dit advies op. In de eerste plaats toch, merkt hij op, staat het zeggenschap in deze zaak niet bij het gemeentebestuur, maar bij den ambtenaar van den burgerlijken stand.

Het komt ons zeer onwaarschijnlijk voor, dat dit bericht aan den Kerkeraad van het Gemeentebestuur afkomstig zou zijn, en mocht dit al het geval zijn, dan kan dit niet anders zijn dan een bericht namens den Ambten. van den Burgerl. Stand, aldaar.

Een gemeentebestuur toch staat als zoodanig geheel buiten deze zaak, heeft daarin niets te doen en niets te zeggen, omdat het afgeven van bedoeld bewijs behoort aan den Ambt. van den Burgerl. Stand, waartoe hij alleen het recht en de macht heeft.

Een Ambt. v. d. Burgerl. Stand handelt in deze geheel zelfstandig — niet op last of krachtens besluit van een gemeentebestuur.

Wij willen voorshands aannemen, dat bedoeld bericht in Rotterdams kerkeraad is ingekomen van of namens den Ambt. v. d. Burgerl. Stand.

Is dit vermoeden juist, dan volgt daaruit dat Ds. Renkema zich ten deze vergist in zijn advies aan de kerken om zich tot de gemeente-besturen te wenden.

Willen wij den particulieren weg op door Ds. R. aangewezen, dan zou elke kerkeraad een verzoek kunnen richten — niet aan het gemeentebestuur wijl dit ten deze onbevoegd is, maar aan den Ambtenaar van den Burgerl. Stand ter plaatse, die dan geheel vrij en zelfstandig heeft te beoordeelen of en hoe hij aan dit verzoek zou kunnen voldoen.

Van den welwillenden Ambt. kan veel worden verkregen.

Hierbij geldt echter dit bezwaar, dat het in de gegeven omstandigheden van het goedvinden van den Ambt. v. d. Burgerl. Stand afhangt of bedoeld kosteloos bericht door hem zal worden gegeven of niet.

Zijn tweede bezwaar is echter nog ernstiger. Hij betwijfelt of een dergelijk stuk, op ongezegeld papier door den ambtenaar van den burgerlijken stand afgegeven, wel rechtsgeldig zou blijken te zijn, wanneer de zaak voor den rechter kwam:

Dech gesteld al verder, dat geen enkele bezwaar maakte om aan het verzoek te voldoen en een ongezegeld bericht van huwelijksvoltrekking al te geven — dan komt nog een andere vraag op: heeft nu zulk een stuk rechtsgeldigheid.

In art. 155 B. W. wordt een wettig afschrift of uittreksel uit de akte (dus een gezegeld stuk!) als het eenige geldige bewijs voor een huwelijk verklaard — daarom mag nu toch wel met nadruk worden gevraagd: is een bericht (ongezegeld!) afgegeven door den Ambt. v. d. Burgerl. Stand, nu wel een geldig bewijs? Wij spreken met opzet van bericht, omdat een akte of uittreksel aan zegelrecht onderworpen is en dus niet ongezegeld mag worden uitgereikt.

Een juridische kwestie. — Zeker.

Wel heeft tot heden de Officier van Justitie op deze handeling geen inbreuk gemaakt, maar daarmede is de zaak niet opgelost — en 't zou zeer wel mogelijk zijn dat de rechter bovenstaande vraag ontkennend beantwoordde en dus op zulk een bericht toch het huwelijk niet kerkelijk mocht worden voltrokken.

Met het oog dus op bovengenoemde bezwaren dunkt het ons gewenscht het advies-Renkema af te wijzen.

Laten liever Deput. voor de correspondentie met de Hooge Overheid zich wenden tot den Min. van Financiën met het verzoek, eene wijziging te willen indienen voor Art. 27 der Zegelwet, waarbij de bij Art. 136 B. W. bedoelde »blijken van burgerlijke huwelijksvoltrekking« uitdrukkelijk van het zegelrecht worden vrijgesteld.

Dat was ook de voorstelling in het rapport aan de Gen. Syn. omtrent deze materie onder 2e. genoemd.

En wij dringen daarop te meer aan, omdat het ons zeer twijfelachtig voorkomt of de Min. van Fin. door wezensduiding bedoelde extracten wel onder de vrijstellingen van Art. 27 Zegelwet kan opnemen — zooals wij meenen dat door de Gen. Syn. werd aangenomen, naar 3e. van het Rapport, om aan den Min. van Fin. te verzoeken.

Kon wetswijziging verkregen worden, dan was de zaak gezond en kon kosteloos voor kerkelijke huwelijksinzegening een officieel (wel ongezegeld maar toch rechtsgeldig!) bewijs worden verlangd.

Mochten hiertegen bij de overheid overwegende bezwaren zijn — dan ware het toch wenschelijk dat onze Deput. voor corresp. met de Hooge Overheid van den Min. van Binnenl. Zaken trachten te verkrijgen: dat er een Ministerieele aanschrijving werd gericht aan al de Ambtenaren van den Burgerl. Stand — in den zin gelijk dat 17 Augustus 1905 is geschied.

Toen gold het de vraag: zof de akten of verklaringen welke de ambtenaren van den Burgerl. Stand elkander toezenden, ten einde een huwelijk te doen afkondigen in een andere gemeente dan die waar het wordt voltrokken, al of niet aan zegelrecht zijn onderworpen.

Op deze vraag heeft de Minist. aan al de Ambt. v. d. Burgerl. Stand bericht, dat bij het antwoord op deze vraag alles afhangt van den „vorm op de[illegible] voor die stukken wordt gewelke v[illegible] bezigde. [illegible] tot eene eenvoudige »Bepaalt men zich[illegible] briefvorm, dan dige kennisgeving in [illegible] gezegeld te behoeven stukken niet [illegible] worden«.

Wanneer nu de Minister van Binnenl. Zaken dergelijk schrijven zou willen richten in betrekking tot de uit te reiken verklaring voor kerkelijk huwelijk — dan ware reeds veel gewonnen, al blijft het bezwaar omtrent de rechtsgeldigheid nog onopgelost.

Dat de Ambt. van den Burgerl. Stand te Amsterdam en te Hoogeveen beide den briefvorm reeds aannemen bij hun kosteloose verklaring valt bij inzien duidelijk op, en 't wil ons voorkomen, dat dit in de huidige omstandigheden verkieslijker is dan de verklaring te Rotterdam uitgereikt, die in den vorm wat te veel van eene acte heeft, en 't ernstig de vraag is of zulk een stuk niet aan zegelrecht onderworpen is, zoover artikel 27 A no. 10 der zegelwet niet toepasselijk is. Wij twijfelen niet of Deput. zullen bij onze regeering niet teleurgesteld worden.

Nu we 't advies van Ds. Renkema opnamen, was 't wel noodig ook deze waarschuwing onder de oogen onzer lezers te brengen.

De raad, dien Ds. Zijlstra geeft, dat onze Deputaten voor de Hooge Overheid een beslissing van de Regeering uitlokken, schijnt ons niet zoo kwaad toe.

Officieele Berichten.

Classis Gouda.

De Classis Gouda wordt opgeroepen ter vergadering op Dinsdag 6 Februari 1912 D. V.

Opgaven voor het agendum worden ingewacht vóór 9 Januari 1912 aan het adres van den eerstondergeteekende.

Namens de roepende kerk van Nieuwerkerk a. d. IJssel:

Ds. G. Dalhuijsen, *praeses.*
A. van Leeuwen, *scriba.*

Nieuwerkerk a. d. IJssel, 20 Dec. 1911.

Korte notulen van de gewone vergadering der Classis Utrecht, gehouden 6 Dec. 1911 te Utrecht.

1. Ds. K. Fernhout opent namens de roepende Kerk de vergadering. Hij leest Ps. 122 en gaat voor in gebed.

2. De lastbrieven worden nagezien. Alle Kerken zijn vertegenwoordigd.

3. Als moderamen nemen zitting: Ds. Verhoef, Praeses, Ds. Visser, Scriba en Ds. Drost, Assessor.

4. De acta der vorige vergadering worden gelezen, en zonder op- of aanmerking vastgesteld.

5. De visitatores brengen rapport uit omtrent de gehoudene visitatiën. De toestand der Kerken is bevredigend.

6. De Classis besluit, dat na elke Kerkvisitatie in de Kerkeraadsvergadering door visitatoren een kort verslag van het verhandelde zal worden voorgelezen en in saamwerking met den kerkeraad vastgesteld.

7. Deputaten inzake de reformatie van de kerk van Wijk bij Duurstede brengen rapport uit bij monde van broeder van Zanten. De classis geeft advies en draagt opnieuw aan de kerk van Doorn, op te Wijk bij Duurstede leiding te geven.

8. De beroepingen van de dienaren des Woords Ds. Goudappel van Dieren naar de kerk van Utrecht en Ds. Sybrandy van Zalt-Bommel naar de kerk van Lopik worden geapprobeerd.

9 Op verzoek van een broeder die uit het ambt van dienaar des Woords ontzet werd, om in den dienst hersteld te worden, besluit de classis, gehoord rapport en advies van deputaten ad hoc, afwijzend te beschikken.

10. Ingekomen is een schrijven van de classis Zierikzee. Wordt voor kennisgeving aangenomen.

11. Aan den penningmeester der Theologische School zal worden gemeld, dat al de kerken der classis regelmatig hebben gecollecteerd.

12. De classis draagt aan deputaten in zake zendingsstudie op, om op de e.k. vergadering een gepreciseerd voorstel hieromtrent in te dienen.

13. Bij het onderzoek naar art. 41 D. K. O. wordt aan één kerk in een tuchtzaak advies gegeven.

14. Ds. Bolwijn deelt mede, dat op de e.k. vergadering mededeeling zal worden gedaan over de verhooging der classicale zendingsbijdrage.

15. De classicale quaestor doet verslag van zijn beheer.

15. De vergadering wijst een tweetal deputaten aan, om de rekening van den zendingsdeputaat na te zien.

17. De vacaturebeurten worden geregeld als volgt: Vieuten: D.D. Buitenhuis en Drost; Zuilen: D.D. Verhoef, Fernhout, Bouma, Bolwijn; Wijk bij Duurstede: D.D. Visser, Schock, van Nood, Breukelaar en Buitenhuis.

18. De verschillende quota worden gestort.

19. Het persverslag wordt vastgesteld.

20. De praeses sluit de vergadering en gaat voor in dankgebed.

Op last der classis,
F. Drost, *assessor.*

Kort verslag van de vergadering der classis Schiedam, gehouden 28 November 1911.

Namens de roepende kerk opent Ds. van Haeringen op de gebruikelijke wijze de vergadering. Ds. Hagenbeck van Vlaardingen, voor het eerst tegenwoordig, wordt hartelijk welkom geheeten.

Alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd. In de plaats van Ds. Sieders is door Vlaardingen A een ouderling afgevaardigd. Van Schiedam is een secundus ouderling aanwezig. Schiedam en Maassluis B hebben een instructie.

Het moderamen wordt alsvolgt samengesteld: Ds. Koster praeses, Ds. Jonkers assessor, Ds. van Anken scriba, Ds. van Hoven adj.-scriba. De acta der vorige vergadering worden vastgesteld.

Onder de ingekomen stukken was o.a. een dankbetuiging van de classis Brielle voor de hulp in de vacaturediensten verleend, terwijl dezelfde steun wederom werd gevraagd voor de maanden Maart—Mei. Wordt toegezegd. Voorts was ter tafel een schrijven van de Gen. Syn., waarin de nalatige kerken werden opgewekt gezegeld tweemaal voor de Theol. School te collecteeren.

De deputaten voor de zending beantwoorden een vraag naar aanleiding van het zendingsverslag gesteld.

Door de deputaten voor art. 11 en 13 D.K.O. wordt rapport uitgebracht i.z. den door twee kerken aangevraagden financieelen steun.

Twee kerken vragen en ontvangen advies in tuchtzaken.

De deputaten voor art. 19 H. R. worden benoemd. Ook wordt volgens ditzelfde artikel gevraagd, hoe het staat met de zaak der ineenssmelting in de kerken, die daartoe nog niet gekomen zijn.

Rondvraag naar art. 41 D.K.O. geschiedt.

Vacaturediensten worden geregeld alsvolgt: Voor Rozenburg: Januari Ds. Goris, Februari Ds. Goslinga, Maart Ds. Jonkers; voor de clessis Brielle: Maart Ds. van Haeringen, April Ds. Hagenbeek, Mei Ds. van Hoven.

Als saamroepende kerk voor de volgende vergadering, die D.V. 27 Februari 1912 zal gehouden worden, wordt Hoogvliet aangewezen. Als praeses zal dan naar toerbeurt fungeeren Ds. Sieders.

Ds. Jonkers sluit de vergadering met dankzegging.

Namens de classis,
P. van Hoven, *adj.-scriba.*

Kort verslag van de vergadering der classis Woerden, gehouden 30 Nov. 1911 te Alfen.

1. Namens de roepende kerk van Bodegraven opent de consulent Ds. van Dijk de vergadering.

2. De broeders Ds. Warmenhoven en ond. Roodenburg zien de credentiebrieven na, waarna blijkt, dat de 15 kerken wettig vertegenwoordigd zijn.

3. Het moderamen is samengesteld uit de broeders Ds. v. d. Heyden praeses; Ds. Brouwer scriba; Ds. Gunst assessor.

4. Ds. v. d. Voet leest de notulen van de vorige vergadering; zij worden onveranderd goedgekeurd.

5. Geschiedt voorlezing van een missive der Gen. Synode over het collecteeren voor de Theol. School; na eenige bespreking wordt zij als kennisgeving aangenomen.

6. Over de beroeping van Ds. Gispen naar Alfen wordt gerapporteerd, dat alle stukken in orde zijn bevonden.

7. Het onderzoek wordt ingesteld naar art. 41,. K.O. Aan de kerk van Ter Aar wordt toegestaan, in de kerken der classe te collecteeren ten behoeve van een nieuw op te richten kerkgebouw.

8. Ds. Brouwer brengt rapport uit van de gehouden vergaderingen voor de zending. De voorstellen in zake de Med. zending worden behandeld en een besluit genomen.

9. Stemmingen grijpen plaats voor de verschillende deputaatschappen. Zij worden alle gecontinueerd, behalve die voor kerkvisitatie en zending, waarvoor verkiezing geschiedt. Gekozen worden als kerkvisitatores Ds. Brouwer, Ds. Warmenhoven, Ds. Verrij, Ds. Gunst, en als secundi: Ds. van Dijk en Ds. Fleurke. Voor de zending worden aangewezen Ds. Brouwer, Ds. van Dijk, Ds. Gunst, sec. Ds. Warmenhoven.

10. Wordt gerapporteerd over rekening en verantwoording van ontvangst en uitgaaf collecten Theol. School van Ds. Elzenga. Alles was in de beste orde bevonden.

11. Regeling vacatuurbeurten: Nieuwkoop Ds. Elzenga, Dec.; Ds. Brouwer, Jan.; Ds. v. d. Heyden, Febr.; Noorden: Dec. Ds. Gunst; Jan. Ds. Warmenhoven; Febr. Ds. Fleurke; Bodegraven: Dec. Ds. van Dijk; Jan. Ds. Verrij; Febr. Ds. Gispen.

12. Roepende kerk voor de volgende vergadering zal zijn de kerk van Leimuiden.

13. Rondvraag. De kerk van Zevenhoven vraagt inlichtingen over een haar toegezegde bijdrage. De notulen zullen hierover onderzocht worden.

14. Sluiting. Ds. v. d. Heyden eindigt met dankzegging.

Op last der classis,
J. W. Gunst.

Buitenland.

Oostenrijk. Herdenking dat voor vijftig jaren de Evangelische Kerk vrijheid van godsdienstoefening ontving.

De Evangelische Kerk in Oostenrijk herdacht dezer dagen het heugelijk feit, dat haar voor 50 jaren vrijheid van godsdienstoefening geschonken werd. De klokken van de kerkgebouwen werden geluid, de vlaggen waren uitgestoken; ook waren pastorieën en schoolgebouwen versierd. In alle talen der monarchie werd met dankbare blijdschap herdacht, dat voor 50 jaar de edele Keizer Frans Jozef de zaak, waarvoor Jozef II den grond gelegd had, voleindigde, door aan de protestanten hun Magna Charta te geven. Het was een daad van historische beteekenis, waardoor aan de Evangelische Kerk voor alle tijden volle vrijheid werd geschonken om haren godsdienst gemeenschappelijk en in het openbaar uit te oefenen. Alle beperkende bepalingen omtrent kerkgebouwen zonder toren en klok, omtrent het houden van godsdienstoefeningen en omtrent de uitoefening van herderlijke zorg, werden daarbij vernietigd.

Het eenige waarover zich de Evangelischen in Oostenrijk beklagen kunnen, is de moeilijkheden die zij ondervinden, wanneer zij predikanten of hulppredikers uit Duitschland wenschen te hebben. Dan gebeurt het dikwijls, dat de overheid zulk een beroep niet approbeert. Dit staat, gelijk te begrijpen is, in verband met de „los van Rome"-beweging in Oostenrijk, die van Overheidswege niet aangemoedigd wordt.

Ook valt het in het oog, dat het den laatsten tijd meermalen voorkwam, dat aanklachten wegens verstoring van Godsdienstvrede tegen predikanten werden ingebracht omdat zij zich scherpe, zij het ook geen beleedigende critiek, veroorloofd hadden op de leer der Roomsche kerk. Doch wij vernamen niet, dat op deze aanklachten veroordeeling door de rechtbank volgde.

Italië. De jongste motu proprio van den Paus.

Volgens zijn laatste *motu proprio* heeft de Paus bepaald, dat geen Roomsche een Roomsch priester of geestelijke, wanneer hij zich heeft misgaan, voor den rechter roepen mag, zonder toestemming van de geestelijke autoriteit. Ieder, die zich aan deze bepaling niet houdt, 'tzij in civiele of in crimineele zaken, moet op staanden voet geëxcommuniceerd worden.

Wij gelooven niet, dat deze maatregel van den Paus het aanzien van de Kerk van Rome zal verhoogen. Wel, dat er veel verset tegen zal plaats hebben. Immers de beteekenis van het pauselijk besluit is, dat de Roomsche wereld van leeken in de uitoefening van een hunner gewichtigste rechten als staatsburgers geheel van de Kerk afhankelijk gemaakt wordt. De Roomsche winkelier, die geld te vorderen heeft van een pastoor, een burger, die in den verkiezingsstrijd door een geestelijke beleedigd wordt, het jonge meisje, dat door haren biechtvader niet zoo behandeld werd dat het den toets van Gods Woord kan doorstaan, — die allen worden in den ban gedaan, wanneer zij met hunne klachten niet eerst naar den bisschop, maar aanstonds naar het gerecht gaan. Volgens ons is hier de Paus een terrein gaan betreden, waardoor hij zijn Kerk in nog zwaardere moeilijkheden brengen zal, dan waarin zij thans reeds verkeert. Wij zijn er wel van overtuigd, dat een, die zijn Kerk waarlijk liefheeft, niet dan noodgedrongen als aanklager zal optreden tegenover zijn geestelijke. Daar had het hoofd der Roomsche Kerk op moeten vertrouwen, zonder tot kerkelijke wet te verheffen datgene, wat nu beschouwd zal worden als een poging om de Roomsche geestelijkheid onstrafbaar te maken. De vijanden van Rome zullen natuurlijk beweren, dat het er den Paus om te doen is onwillige betalers, beleedigers en verleiders der jeugd vrij te doen uitgaan, en om den schuldelooze, die zijn recht tegen den schuldige zoekt, de zwaarste kerkelijke straf te laten ondergaan. Wij vreezen althans, dat vele regeeringen van Roomsche landen hun politiek tegen de Roomsche kerk zullen gaan verscherpen. Toch hebben wij eerbied voor het rusteloose streven van den tegenwoordigen Paus. Aan deze *motu proprio* is voorafgegaan een ander stuk, waarbij aan de Roomsche geestelijken verboden wordt, vrouwelijke dienstboden in huis te hebben of zich zelfs door vrouwelijke bloedverwanten te laten dienen — alles, opdat de schijn des kwaads vermeden worde. In het verminderen van het aantal kerkelijke feestdagen, in het verlagen van den leeftijd, waarop men tot de eerste communie kan worden toegelaten, in zijn strijd tegen het modernisme heeft deze Paus zooveel doorzicht, zooveel energie getoond en zoo klaar bewezen, dat hij het heil van zijn Kerk zoekt, dat wij het nu betreuren, dat hij, na eerst aan velen ergernis gegeven te hebben, door botweg alle gemengde huwelijken op één lijn te stellen met concubinaat, nu weer de geesten tegen zich ontketende door voor de Roomsche geestelijken een soort van wettelijke onschendbaarheid te verlangen.

N.-Amerika. Het heidendom in de Nieuwe Wereld.

In 1893 kwam te Chicago bij gelegenheid van de aldaar gehouden wereldtentoonstelling het „Congres van Godsdiensten" saam. Predikanten van verschillende kerken, noodigden aanhangers van onderscheidene heidensche religiën uit, om met hen saam te vergaderen. Dit heette de hoogste verdraagzaamheid op het terrein van den Godsdienst; het was met der daad een loochening van den eenigen Naam die onder den hemel gegeven is door welken wij moeten zalig worden. Het kon niet anders of dit jammerlijk feit moest treurige gevolgen na zich sleepen. Het is daarom opmerkelijk, dat sedert het „Congres der Godsdiensten" heidensche priesters uit Indië in de nieuwe wereld steeds meer invloed uitoefenen onder de hoogere standen, vooral onder rijke, ontwikkelde vrouwen.

De Swamis en Babas kwamen in sierlijke kleeding naar Amerika en werden door rijke vrouwen gaarne in hare woningen ontvangen.

En zij bleven in Amerika. Ze hadden het daar beter dan in hun vaderland.

Als vrucht van het „Congres der Godsdiensten" werd in Green Acre, in den staat Maine, in 1896 een zomercursus voor wijsbegeerte geopend. De Oostersche philosophen konden daar hunne heidensche leer verkondigen. Van uit Green Acre werd voor het heidendom propaganda gemaakt, zoodat men niet alleen in de groote steden, maar ook op het platteland vereenigingen vindt van menschen die het Indische heidendom huldigen, wier invloed op de Christelijke bevolking steeds toeneemt. De veda's, de heilige schriften der Hindoes, worden boven den Bijbel gesteld door personen die tot de Christelijke Kerk hebben behoord. Vooral vrouwen werden door de belofte eener eeuwige jeugd verleid. Maar inplaats van deze te vinden, werden sommigen in hun verstand gekrenkt. Sarah Farmer, die al haar fortuin offerde voor de stichting van Green Acre, moest in een krankzinnigengesticht geplaatst worden; eenzelfde lot trof Aloise Reuss, die een aanbidster van de zon geworden was.

Het getal bekeerden tot het heidendom loopt in de duizenden. Er zijn veertien duizend zonaanbidders in de Vereenigde Staten, die over dertig plaatsen verdeeld zijn. Het hoofdkwartier dier zonaanbidders is in Chicago, waar hun tempel in Lake Park Avenue staat. Deze zonaanbidders leeren, dat men zoo weinig kleeren moet dragen als de wet toelaat. Er is een geheime orde der „Tantrieë", wier schandelijke dienst veel overeenkomst heeft met den dienst van Baal en Moloch.

In de stad Seattle heeft men een Boedhistischen tempel, in San Francisco een Hindoesch heiligdom, in Los Angeles een Krichna tempel.

De „Vedanta Society" van New-York wil in West Cornwall een tempel bouwen, die de reeds bestaande in groote overtreft. In Chicago en Lowell is een tempel van Zoroaster gebouwd. In Chicago bouwen de Bahaïs, eene Mahomedaansche secte, een moskee. De „Vedante Society" heeft afdeelingen in Boston, Pittsburgh, Washington, St. Louis, Denver, San Francisco en Los Angeles, benevens afdeelingen in vele kleinere steden.

Nu willen we niet al de schuld van het in N.-Amerika zich overplantend heidendom werpen op het „Congres van Godsdiensten", dat in 1893 gehouden werd. Maar wel is het waar, dat dezelfde geest die een Baptistischen predikant er toe dreef om zulk een Congres te presideeren, ook door middel van dat Congres heeft doorgewerkt, zoodat men nu het treurige schouwspel ziet dat, terwijl men vooral in Amerika zich van Christelijke zijde beijvert om het Evangelie te brengen aan de Heidenen in Indië, het Heidendom in Amerika wordt ingedragen. Wij vreezen zeer, dat de in de Christelijke Kerken zich openbarende verflauwing der grenzen de invasie van het Heidendom in de nieuwe wereld zeer bevordert, zoo niet voorbereidt en uitlokt.

In verband hiermede willen wij ook mededeelen, hetgeen wij in *De Wachter* lazen. Een Japansch Christen, Yutaka Minakuchi, drong er op een vergadering van de „Men and Religion Forward Movement" krachtig op aan, dat Amerika niet slechts zendelingen zou zenden naar heidenlanden, doch eerst de Amerikaansche steden voor het Christendom zou winnen. „In de handen van Amerika", zoo sprak hij, „rust de toekomst der wereld. Indien China, hetwelk nu uit zijn langen slaap ontwaakt, voor het Christendom zal gewonnen worden, dan moet dat door Amerika gebeuren. Doch Amerika moet eerst zelf gechristianiseerd worden. Ten behoeve van de millioenen, die in het verre Oosten in duisternis geseten zijn, smeek ik u, o mannen van Amerika, om uwe steden te zuiveren en het groote werk te behartigen, waartoe een alwijs God u klaarblijkelijk bestemd heeft". Op dezelfde vergadering sprak een zekere heer Smith het uit: „Wij hebben noodig wezenlijk, solied, opbouwend werk, waardoor menschen in de kerk komen en daar blijven gaan, en geen „revival meetings", waardoor de nood der kerken in Amerika niet wordt weggenomen, wijl ze slechts een godsdienstige opwinding en geen blijvende resultaten leveren". Wij onderschrijven dat oordeel niet geheel. Er kan van een „revival" veel kracht uitgaan. Denkt eens wat het godsdienstig en kerkelijk leven zou zijn, wanneer er na Napoleons val geen „réveil" had plaats gehad. Maar het is duidelijk, dat als een paard enkel door zweepslagen opgejaagd wordt om voort te loopen, zonder dat het daarbij behoorlijk gevoed wordt, het tenslotte moet neervallen. Nu zijn bij de revivals in de laatste jaren de zweepslagen wel aanwezig geweest, maar of tegelijk de krachtige voeding uit Gods Woord aanwezig is geweest, meenen wij te mogen betwijfelen. Trouwens, dit is ook niet het doel van de revivalisten. De Kerk des Heeren is geroepen om als een trouwe huisverzorgster een iegelijk zijn bescheiden deel spijze te geven. Ook is de Kerk des Heeren geroepen om revivalistisch op te treden; immers is haar geboden om te roepen: „ontwaak gij die slaapt en sta op uit den doode, en Christus zal over u lichten". Wanneer de Kerk van Christus die taak niet verrichten kan ten oprichte van hen die buiten haar verband leven, dan mag men er zich over verheugen dat anderen het doen. Maar de slapenden die wakker gemaakt zijn, en de dooden die opgewekt werden, hebben voedsel noodig: de Kerk des Heeren is geroepen dit te geven. Jammer maar dat de revivalpredikers over het algemeen uitgaan van Pelagiaansche en Arminiaansche stellingen. Daardoor wordt het den Kerken soms moeilijk gemaakt zich aan het werk der revivalisten aan te sluiten, wanneer deze kerken althans op Gereformeerden grondslag staan.

Op dezelfde vergadering legde Dr. Lausing er den nadruk op dat er in Amerika te weinig gehandeld wordt naar het woord der Schrift: „Leer den jongen de eerste beginselen" enz.

Gemengd Nieuws.

De tempel der Mormonen is gebouwd naar het model van den tempel van Salomo. Het binnenste gedeelte van dit prachtige gebouw mag slechts door enkele uitverkorenen onder de Mormonen betreden worden. Nu is een Duitscher in den tempel geslopen en heeft 68 photografische opnamen van alles genomen, zoodat nu door ieder afgebeeld gezien kan worden, wat zoo zorgvuldig voor het groote publiek der Mormonen verborgen gehouden werd. Men ziet op die photografieën het doopbekken van zuiver goud, gedragen door 12 gouden ossen; prachtige vensters met edelgesteenten; de beelden der eerste stichters der Mormonen in natuurlijke grootte; de trappen die door 3 verdiepingen heen in de onbeschrijfelijk prachtige zaal van »het paradijs« voeren en waarvan men zegt dat zij 12 millioen gekost heeft. De Mormonen hebben veel geld geboden om die photografieën uit den handel te laten verdwijnen, doch tevergeefs. De photograaf wordt nu door hen met een proces bedreigd.

In het begin van December rees een eiland bij de zuidkust van Trinidad uit de zee op. Hooge kolommen van vuur en rook rezen omhoog, en het verschrikte volk, denkende dat het einde der wereld gekomen was, viel op de wegen als verlamd van schrik en vrees neder, of vluchtte in de bosschen. Maar God deed een nieuw eiland uit de zee verrijzen. Hoe menigmaal verstaan wij Gods handelingen met volken, kerken en personen verkeerd. Wanneer de Heere nieuwe zegeningen geeft, of nieuwe genade wil schenken, dan gaat dit menigwerf gepaard met verschijnselen die schrik en angst verwekken. Maar al zijn rondom den Heere wolken en donkerheid, gerechtigheid en gericht blijven de vastigheid van zijn troon.

Winckel.

Voor Kinderen.

KERSTFEEST.

Komt, laat ons naar Bethlehem reizen
— De liefde bevleugle onzen voet —
En knielen voor 't Kindeke neder,
En brengen 't een vroolijken groet!
Halleluja!

O Jezus, Gij eeuwen begeerde,
Die onze arme zondaren mint,
U heeft ons de Vader verkoren! —
Gegroet zij het Hemelsche Kind!

Hij, die door het woord zijner almacht
't Heelal riep uit niet, en 't verscheen,
Die heerscht hier op aard en daarboven,
Hij wordt thans als onzer een.

O, Christus, Gij Koning des hemels,
Waar liet Gij Uw scepter, uw kroon,
De schare Uwer hemelsche knechten,
Uw goudene koningskroon?

Wat bracht van den hemel U herwaarts?
De liefde, die, Heere, U vervult,
Wat heeft U geleid in de kribbe?
Erbarmen met onze schuld.

O komt! Laat ons allen dan zingen
Het Kindeke, in liefde zoo groot.
Den Menschenzoon, 't Heil der wereld,
Verlosser uit nood en dood!
Halleluja!

Dit zeer oude Kerstlied werd in het Latijn geschreven. Het is echter nog niet verouderd, en klinkt lieflijk ook in onze taal, wijl het een goede tijding brengt.

AAN VRAGERS.

F. C. te W. schrijft:

Zou u mij het genoegen willen doen een verklaring te geven over de woorden geschreven in het boek van den Profeet Jesaja, hoofdstuk 42, vers 19.

In het 17e vers van dit hoofdstuk verkondigt de Heere, wat Hij doen zal hun, die op de afgoden vertrouwen. Hij zegt: Maar die zich op gesnedene beelden verlaten, die tot de gegotene beelden zeggen: Gij zijt onze goden; die zullen achterwaarts keeren en met schaamte beschaamd worden. Dan lezen we in het 18e vers: Hoort gij dooven, en schouwt aan, gij blinden, om te zien.

Dat wil zeggen: Hoort, of zoo niet, vreest de straf die in vs. 17 is gedreigd. Weest niet doof voor het woord der profeten. Weest niet blind voor uw wezenlijk heil. En dan volgt in vs. 19: